

TĒVIŠKĒS AIDAI

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

KALEDŲ SVEIKINIMAI

Jau artinasi Kalėdų šventės. Savo gimines, draugus, artimuosius, organizacijos savo narius pasveikinkime per Tėviškės Aidus. Trumpas, tradicinis sveikinimas \$ 10, atsiunčiant kartu su sveikinimais, kurie bus atspausdinti TA Kalėdų laidoje. Nelaukime paskutinės dienos, jau dabar iš anksto atsiųskime sveikinimus ir rūpesčiai dings.

Apmokėtus sveikinimus atsiųsti iki gruodžio 1 d., nes juos reikia sugrupuoti prieš leidžiant į kompiuterį.

Prašome visų skaitytojų prisųsti prenumeratą už ateinančius metus, o dar neapsimokėję už šiuos metus, nuosiirdžiai prašome nebedelsti. „Tėviškės aidų“ Redakcija ir Administracija

Juozas Mikštas

Giliašaknis medis

Savaniai iškovojo

Nepriklausomybę.

Gynė kraštą nuo pavojaų

Karinė vienybė.

Lietuva dar vos tik budo

Iš giliaus letargo,

Ir tuoj bėrė laisvės grūdą

Į dirvoną vargo.

Ir išaugo ir išplito

Giliašaknis medis,

Saulėj Ryto, galioj lito,

Savo dirvą radęs.

Atsikūrė taip laisva

Brangi mūsų Lietuva.

North Melbourne

1989m. lapkričio 23d.

Apribotos Rytų kraštų kelionės į Lietuvą

Da bartinė Lietuvos valdžia nusprendė apriboti Rytų Europos kraštų piliečių keliones į Lietuvą dėl ekonominių, o drauge ir politinių priežasčių. Kaip pastebi užsienio spaudos agentūros, Lietuva yra viena labiausiai ekonominiai pažengusių respublikų dabartinėje Sov. Sąjungos sudėtyje, kurioje yra daugiau maisto produktų negu kitur, įskaitant net kai kurias Rytų Europos šalis, tarp jų - Lenkiją. Agentūros rašo, kad iš Lenkijos ir kitų Rytų Europos kraštų atvykstantys turistai Lietuvoje besaikiai superka maisto produktus ir įvairias kitas prekes, ištuštinami parduotuves. Tai labai neigiamai atsiliepia į Lietuvos gyventojų apriūpinimą maisto produktais ir kitomis prekėmis, o ši aplinkybė galinti sukelti ir politinių pasekmių. Dėl to nuo dabar, kaimyninių kraštų piliečiai galės tik vieną kartą į metus keliauti į Lietuvą, vietinės valdžios nustatytu laiku. Bus apribotas ir susiekimas traukiniais tarp Lietuvos ir Lenkijos. Spaudos agentūros pastebi, kad Estijoje jau nuo ankščiau yra normuotas prekių pirkimas krašte pastoviai negyvenantiems žmonėm. Rusai, pavyzdžiui, atvažiavę į Estiją, supirkdavo prekes, kurias vėliau parduodavo Rusijoje žymiai aukštesne kaina. Panaši spekuliacija vyksta ir Lietuvoje. Dėl to valdžia ir nusprendė apriboti svetimšalių keliones į Lietuvą. LRTV

Lietuvos Gynėjų šventė (Lapkričio 23-čiosios proga)

Rašo: Albinas Pocius

1918 m. iš Pirmojo pasaulinio karo griuvėsių kėlėsi viso pasaulio galiūnų užmiršta Lietuva gyvenimui. Tas kelias į laisvę buvo labai sunkus. Iš pietų slinko lenkų legionai, kaip Varšuva, skelbė „Numalšinti mužikų maištą“. Vakaruose, karą pralaimėję vokiečiai nenorėjo grįžti į savo „Vaterland“. Siaurėje būrėsi Pabaltijo baronai į bermontininkus, o rytuose grasino baltieji ir raudonieji rusai.

Atsistatančios Lietuvos vyriausybei po ilgo delsimo, nebeliko jokios kitos išeities kaip pašaukti vyrus ginti Lietuvos laisvę. 1918 m. lapkričio 23d. Vilniuje buvo išleistas pirmasis įsakymas kurti Lietuvos kariuomenės pulkus. Išgirde Lietuvos vyriausybės kvietimą, nedvejodami rinkosi vyrai ginti savo Tėvynės laisvę. Darbininkai, ūkininkai ir moksleiviai, palikę arklą, knygą ir lyrą ėjo į besikuriančios Lietuvos kariuomenės pulkus. Per tris metus kovodami prie Dauguvos, Panevėžio, Radviliškio, Augustavo, Seinų, Alytaus, Vilniaus, ir Klaipėdos jie išvalė mūsų kraštą nuo visų nekviestų svečių. Tiesa, sostinė Vilnius paliko anapus Lietuvos ribų, mūsų vyriausybei patikėjus apgaulingais alijantų pažadais, nes prie Giedraičių ir Sirvintų pralaužus frontą kelias į Vilnių jau buvo atviras, bet čia prancūzų atstovai išgelbėjo savo draugus lenkus.

Mūsų Lietuva atsistatė be Vilniaus, Suvalkų ir Gardino iš dalis

ir dėl mūsų pačių kaltės. 1918 m. Vasario 16d. paskelbus apie Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, mes neskubėjome kurti karines pajėgas. Vilniuje išdidžiai paradavo lenkų legioneriai. Kelė komunistinius mitingus miesto padugnės ir svetimtaučiai, bet mūsų vyriausybės vyrai pražaidė veltui aštuonius mėnesius, galvodami, kad jie su savo diplomatiniais gabumais Versalio Taikos konferencijoje, neleis priešams peržengti Lietuvos sienų, o vidaus apsaugai užteks ir lazdomis ginkluotos vidaus milicijos.

Tiktai priešams priartėjus prie Vilniaus ir Kauno, naujoji Sleževičiaus sudaryta vyriausybė ėmė kurti Lietuvos kariuomenę, kuri sėkmingai apgynė mūsų tautos laisvę. Jeigu paskelbus Lietuvos nepriklausomybę, nieko nedelsiant ir nelaukiant diplomatinį stebuklą būtų buvę pradėta burti vyrus krašto apsaugai, Lietuva tikrai būtų atsistačiusi 1920 m. sienose su savo sostine Vilniuje. Tegul praeityje padarytos klaidos mums primena ateičiai, kad tik ryžtingais veiksmais ir nieko nedelsiant galima sukurti geresnes sąlygas savo tautai prie derybų stalo. Niekada netikėkime jokiais svetimųjų pažadais, bet pasitikėkime savo jėgomis ir visi gyvendami vienybėje siekime gerovės savo tautai.

Daug savanorių kūrėjų, karių, partizanų ir šaulių, kurie laisvės kovų metais išėjo ginti Tėvynės

nebegrižo, bet už tai jie mums paliko laisvą Lietuvą, išpirkę jos laisvę savo gyvybės kaina. Dvidešimt du metus mes džiaugėmės jų palikta mums dovana. Mylėjome ir gerbėme kaip savo tikrą motiną, tą mūsų Nepriklausomą Lietuvą. Mes su pagarba žiūrėjome į laisvės kovų didvyrius ir kiekvienais metais Lapkričio 23d. švęsdavome mūsų kariuomenės šventę, nes be Lapkričio 23-čiosios nebūtų būvę ir laisvos Lietuvos.

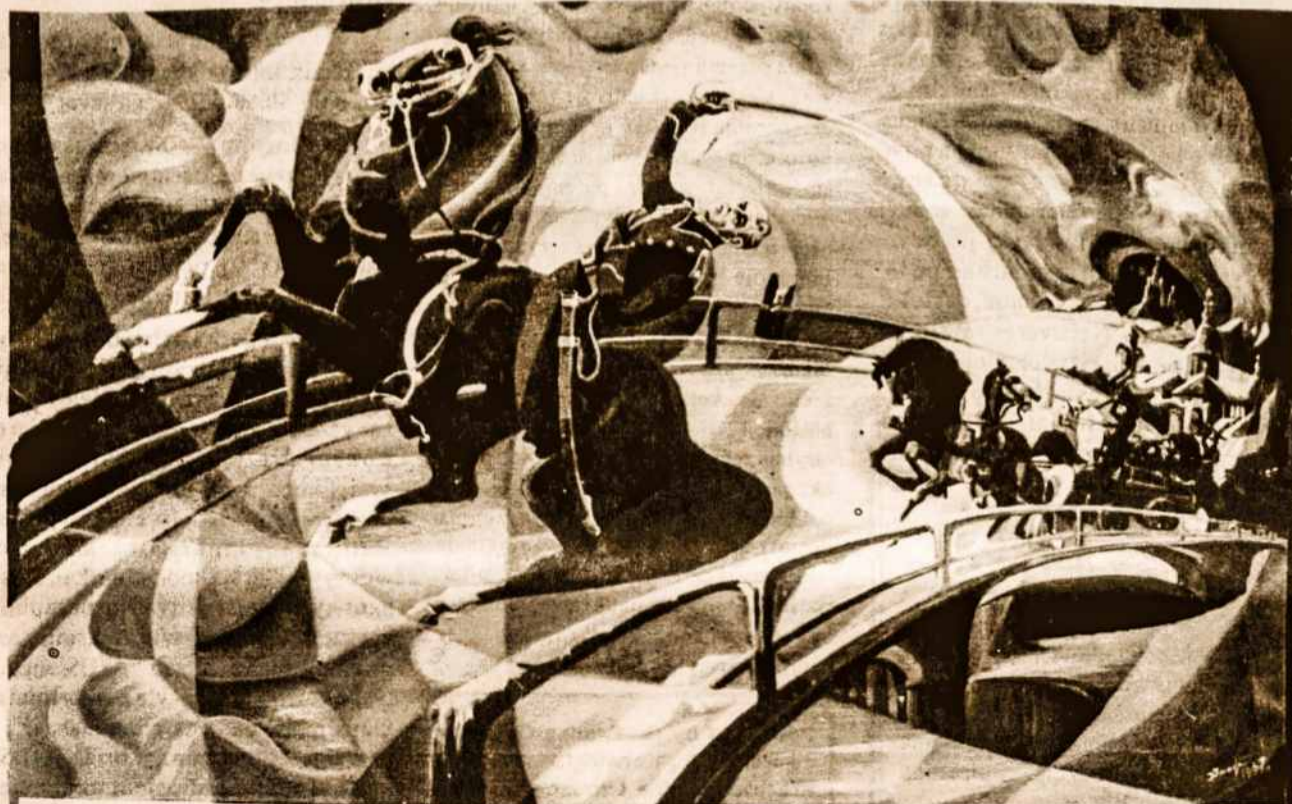
Mūsų vyriausybei susvyravus, kariams nebuvo leista ginti Lietuvos laisvę, tačiau, kad mūsų vyrai nebijo mirti dėl Tėvynės laisvės, jie įrodė 1941 m. sukilime ir pokario partizanų kovose.

Gindami Tėvynę nuo okupanto teroro jie 10 metų saugojo lietuviškas sodybas nuo maskolijų kolonistų ir tik jų dėka Lietuvoje šiandien lietuviai sudaro gyventojų daugumą, kai tuo tarpu Estijoje ir Latvijoje atėjūnai greit sudarys daugumą. Kai ateis laikas ir iš Gedimino pilies bokšto pasigirs laisvės trimitų garsai, būkime tikri, savanorių netruks.

Svęsdami Kariuomenės šventę, mes visi turime prisiminti, kad mūsų pareigos Lietuvai ir šventa kario priesaika nepasibaigė su atvykimu į šią Pietų Kryžiaus žemę. Kur mes begyventume ir kur mes bebūtume visada turime dirbti ir kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Mūsų tauta po 45 m. sunkios vergijos, šiandien gyvena tautinio atgimimo ženkle. Okupantui

(Nukelta į 3 psl.)

ANTANAS JUOZA PAVIČIUS

PIRMASIS KARININKAS ŽUVĖS KOVOSE UŽ LIETUVOS

KAREIVIO KAINA 1700 RUBLIŲ

Lietuviai jaunuoliai Sovietų armijoje

Rašinio įžangai keletas ištraukų iš laišku, kuriuos parašė lietuviai jaunuoliai, tarnaujantieji raudonoje armijoje, ar jų motinos. Jų turinį paskelbė neformalus laikraštis „Kauno aidas“ (Nr. 11-12, 1989).

„Kai sutikau sūnų, aš jo niekaip negalėjau atpažinti - randai ant veido ir galvos nuo kareiviškų batų, veidas juodas, sutinęs. Už ką tie devyniolikmečiai vaikinai turėjo kentėti? Jie davė priesaiką saugoti ir, jei reikės, ginti Tėvyne, o ne maitinti utėles, kęsti smūgius ir patyčias. Kam kalbėti apie mūsų šauniosios kariuomenės nenugalimumą, vieningumą, jei taikos metais kareiviai žudo vienas kitą. Kai norėjau išvažiuoti, išgirdau pilną nevilties ir užslėpto skausmo sūnaus balsą: „Mama, nepalik manęs taip, padaryk ką nors, daugiau aš neiškęsiu kančių“.

„Mes tiek prisikentėjome, kad nebežinome nė kur esame - Tarybų Sąjungoje ar priešų stovykloje. Mums atrodo, kad mes pasmerkti pražūčiai ir mūsų negali apginti jokie įstatymai“ (Iš kareivių laišku).

„Kaip skaudžiai jie mane muša diena diena, kūne nei vienos sveikos vietos; jie mane jau korė, bet greičiau aš pats pasikarsiu; darykite ką nors. (Vytautas, kareivis)

„Mama, žinok, kaip skauda visus šonus - apspardė, su diržais apdaužė, nežinau ir ką daryti, kaip toliau kęsti. Patark arba padėk. Kaip mane niekina, kaip kokį valkumą, verčia valgyti žalią mėsą, loti šuniu, spjaudo arba spardo o jeigu verki, tau tol duos, kol nustos verkti. Patark arba padėk. Prašau mama. Tavo mylimas Antanas“.

Tokių ir panašių skundų Lietuvoje prisirinko šimtai, tūkstančiai. Bet būna dar blogiau. Tame pečiame laikraštyje Kazys Blaževičius rašo apie vienuolikos metų kareivio likimą: „šeima susilaukė raudono karsto. Sveikata trykstantis galingas vyras, niekada nesiskundęs jokia liga, atlikęs 30 šuolių su parašutu, namo buvo parvežtas karste. Kertvirtas mėnuo šeima stengiasi gauti leidimą ekshumacijai, norėdama nustatyti sūnaus mirties priežastį, tačiau visų rangų prokuratūros leidimo neduoda... Sakoma, kad mūsų valstybė žada būti teisinė. Argi mirties diagnozę gali pakeisti 1700 rublių, kuriuos kariuomenė sumokėjo už sūnų. Vadinasi, pagal XX amžiaus kainoraštį, lietuvių vyro kaina - 1700 rublių! Taigi, tiek sovietiniai rusai vertina lietuvius jaunuolius. Bet būna atvejų (apie juos praneša neformali spauda), kad valdžia ir raudono karsto neduoda. Tokiu atveju nužudyto kareivio tarnybos draugai sudeda po rublį. Štai ir karstas!

Kaip ir visose gyvenimo srityse, taip ir Sovietų kariuomenėje,

BRONIUS KVIKLYS Mūsų specialus bendradarbis Čikagoje

pastaruoju metu paio drausmė ir tvarka. Karininkai be atvangos girtauja, kareivių mokymo bei priežiūrą paveda puskarininkiams, o šie bent vienerius metus išstarnavusiems kareiviams. Na, šie ir daro „tvarką“: iš naujokų atima maistą, pinigus, geresnius baltinius, šiltesnius drabužius, verčia dirbti sunkiausių darbų, nusavina labai kuklią (7 rublių) mėnesinę algą, iš namų siunčiamus pakietėlius, rūkalus ir kt. Jeigu kuris jaunuolis bando neatiduoti, yra mušamas, kankinamas, ką matome iš aukščiau paskelbtų laišku. Neretais atvejais vartojami nepakeliami kankinimo būdai, būna atsitikimų, kad vyresnieji išnaudoja jaunus kareivius ir homoseksuališku būdu. Ir dar, draudžia su draugais kalbėtis gimtąja kalba, laiko hitlerininku, „liaudies priešu“, fašistu, nuolat prikaišioja, kad „tu - nerusas“, pagrobia laiškus ir t.t.

Pasiskųsti nėra kur: skundai arba neišklusomi, ar dėl jų nieko nedaroma. „Varnas varnui akies nekerta“. Taigi skundžiasi tik savo motinoms, o šios savo ruožtu vyksta į karines įstaigas. Bet ir ten gauna tik „nuraminimą“. Tarnybos sąlygos pagerinamos tik retais atvejais. Nepakeldami sunkių karinės tarnybos sąlygų, kareiviai žudosi, (dažniausia pasikardami), bet būna atvejų, kad juos vyresnieji nužudo, nušauna, užmuša elektros srove, radiacija, sudegina. S.m. liepos mėnesį įvykusioje Sov. Lietuvos Aukščiausios tarybos sesijos metu Juozas Olekas pranešė, kad paskutinių 10 metų bėgyje raud. armijoje žuvo ar buvo nužudyta 60 lietuvių jaunuolių. Pateiktas ir jų sąrašas. Bet jis sudarytas „iš apačios“, nes karinė vadovybė tokio sąrašo nepateikė. Žinia, tokių atvejų buvo daugiau. Sąrašas paskelbtas neformalioje „Mažojoje Lietuvoje“, (Nr. 15, 1989). Bet būna dar tragiškesnių įvykių.

Vienas toks atsitikimas plačiai nuskambėjo visoje Sovietijoje. Apie tai V. Zemaitis (L. ir M. Nr. 5) rašė, kad prieš porą metų traukinio Sverdlovskas - Leningradas specialiam vagone buvo su stipria sargyba gabenamas jaunas lietuvis kareivėlis Artūras Sakalauskas. Apie jį rašoma: „Gerai išauklėtas, doras ir jautrus, tarnaudamas vidaus reikalų kariuomenėje, nuolat buvo savo tarnybos draugų persekiojamas, žeminamas ir net kankinamas. Prieš įvykį jis buvo nuvestas į tualetą ir sumuštas, po to dar mėgino jį išprievartauti, degtuku degino kojas. Neištvėręs smurto ir patyčių, būdamas fiziologinio afekto būsenoje, Artūras ir paleido šūvius“. Nuo jų krito aštuoni jo tarnybos

„draugai“ - kankintojai. Įvykis retas ir šiurpus. Įvykį mėgino nusišlėpti, Artūrą tyliai likviduoti, bet viskas iškilo aikštėn. A. Sakalauskas buvo žiauriai tardytas, kol išėjo iš proto. Buvo gydomas Maskvoje, vėliau, spaudžiant Lietuvos visuomenei, laikomas arešte vienoje Lietuvos ligoninėje, kur ligi šiol tiriamas jo sveikatos stovis. Išaiškėjo visos aplinkybės, kodėl A. Sakalauskas tokio žygio ėmėsi. Susidarė įspūdis, kad į kaltinamųjų suolą reikia pasodinti ne Sakalauską, bet kairinę vadovybę. Žinia, byla sunki, komplikuota. Iškilo reikalas palankiai Sakalauskui nuteikti rusų visuomenę. Šiam reikalui Lietuvos kino studija susuko naują dokumentinį filmą „Vėliava iš plytų“ (režisierius Salijus Beržinis, operatorius Zacharijus Putilovas). Filmo juostoje užfiksuotas ne tik visas įvykis, bet ir liudininkų parodymai. Iškelta globalinė raudonosios armijos humanizacijos problema. Ligi šiol rusų visuomenė buvo informuoja tiksliai apie „didvyrišką raudonosios armijos žygius bei karžygiškumą“, o dabar parodoma ir kita jos pusė - žiaurumas, antihumaniškumas.

Kada ir kaip byla baigsis, nežinia, tačiau įvykis sukretė ne tik lietuviams, bet ir nemaža šviesesnių rusų. Šimtai Lietuvos jaunuolių atsisakinėja eiti tarnauti į raudonąją armiją, kiti grąžina jau ankščiau jų gautus karinius bilietus.

Pabaigai keletas ištraukų iš laišku. Grupė Estijos motinų rašo: „Mūsų laikraštyje „Noortte Hall“ buvo rašoma apie vieną estų vaiką, kuris dabar tarnauja armijoje. Su juo elgėsi taip pat, kaip su jūsų sūnumi. Kiekvieną naktį mušė, degino, prievartavo, įvairiausiai tyčiojosi. Reikia teisti tuos, kurie atsakingi už armiją ir jos tvarką. Gerbiami Artūro Sakalausko tėvai! Nepalūžkite! Tiesa privalo nugalėti. Mes remiame Lietuvos motinų reikalavimus!“

Sovietų armijos daliniuose šiuo metu tarnauja 36,000 Lietuvos vyrų - karių ir 1,280 karininkų. Taigi beveik dvigubai, kiek buvo mūsų karių nepriklausomybės metais

Lietuvos diplomatomis atstovas Vašingtone Stasys Lozoraitis nušvietė komisijai dabartinius įvykius Lietuvoje ir lietuvių tautos siekius, pažymėjo, jog reikia paremti visas pastangas, kuriomis yra siekiama Lietuvoje sustiprinti demokratiją įvairiose gyvenimo srityse. Lozoraičio įsitikinimu šias pastangas amerikiečiai galėtų paremti ne tik oficialiais, bet ir privačiais kanalais, užmezgiant betarpiškus ryšius su Lietuvoje veikiančiais sąjūdžiais, partijomis, organizacijomis, taip pat su verslininkais, ekologininkais ir pan. Lietuvoje atstovo įsitikinimu, reformos Lietuvoje kol kas tebėra ribotos ir būsimeji rinkimai į aukščiausiąją tarybą nebus demokratiški, nes vyks okupacijos sąlygomis. Tačiau yra pagrindo manyti, kad Lietuvos tautinis demokratinis judėjimas per rinkimus išsikovsky didelę balsų daugumą, o tai sudarys sąlygas naujiem politiniam žygiam demokratizacijos ir nepriklausomybės linkme.

Published by Dr. Pranas Dauknyš
18 Henry St., Kensington 3031
President of the Lithuanian
Catholic Federation

ĮVYKIAI

„Lietuvos komunistų partija eina savo keliu“ - didžia antrašte skelbia iš Maskvos „The Australian“ lapkričio 3d. laidoje, kartu įdėjo ir Lietuvos komunistų partijos generalinio sekretoriaus Algirdo Brazausko nuotrauką, perduotą Reuterio žinių agentūros. Dienraštis sako, kad tai pats radikaliausias Sovietų komunistų partijos šakos pareiškimas, neklausant prezidento Gorbačiovo. Lietuvos komunistų partija skelbiasi esanti nepriklausoma nuo Maskvos, bet tai dar turi patvirtinti partijos kongresas. Taip pat ir Lietuvos komjaunimo partija formaliai jau pasitraukė nuo Maskvos.

Budapeštas. Vengrijos parlamentas beveik vienbalsiai priėmė Vakarų demokratijos stiliaus naują konstituciją ir daugelio partijų rinkimai į parlamentą vyks sekančiais 1990 metais.

Cekoslovakija lapkričio 4d. atidarė savo sieną į Vakarų Vokietiją ir pirmąją atidarymo dieną 8,947 rytų vokiečiai perėjo į Vakarų Vokietiją. Siemet jau 173,000 rytų vokiečiai perėjo į Vakarų Vokietiją, ieškodami laisvo gyvenimo be partijos diktatūros. Rytų Berlyne lapkričio 4d. pusė milijono vokiečių demonstravo reikalaujanti demokratinės laisvės

Bonna. Lenkijos Solidarumo vadas Lech Walensa pokalbyje su žurnalistais pareiškė, kad Vakarų ir Rytų Vokietija turi būti demokratiškai sujungta į vieną valstybę.

Armėnijos sostinėje Yerevane lapkričio 5d. demonstravo masės armėnų, reikalaujanti laisvų rinkimų, tautinės nepriklausomybės, atsiskyrimo nuo Sovietų Sąjungos. Naujai įsisteigęs armėnų Tautinis Sąjūdis paskelbė savo programą. Žinių agentūros kartu praneša, kad Vilniuje praėjusį savaitgalį Lietuvos sovietas priėmė referendumo įstatymą Lietuvos atsiskyrimui nuo Sovietų Sąjungos.

Canberra. Australijos ministeris pirmininkas Mr Hawk gavo specialų žymenį už žmoniškumą iš Tarptautinės žydų organizacijos B'nai B'rith, - praneša „The Age“ lapkričio 1d.

Vietnamiečiai pabėgėliai laiveliais, kurių dabar Hong Kong'e yra apie 50,000 bus jėga išvaryti.

Washington (CNS) praneša, kad vienas Sovietų parlamentaras yra įsitikinęs, kad Mikhail Gorbačiovas suteiks Ukrainos katalikams laisvę, kai susitiks su popiežiumi Pauliu Jonu II-jų lapkričio mėnesį.

Tarptautinė medicinos konferencija Vatikane. Popiežiškoji medicinos darbuotojų sielovados taryba rengia tarptautinę konferenciją, kurioje bus svarstomos su AIDS liga susijusios problemos. Konferencija įvyks Vatikane lapkričio mėnesio viduryje. Garsūs mokslininkai, šios ligos tyrinėtojai iš įvairių pasaulio kraštų, sieks nustatyti veiksmingas priemones kovai su AIDS liga. Nebus ribojamasi vien teoriniais klausimais, bet bus gilnamasi ir į praktines problemas, kurias AIDS liga sukelia socialinėje, moralinėje ir dvasinėje plotmėje.

TEVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 378 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$25. Kituose kraštuose \$30. Atskiras numeris 50c. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$1.50. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Naujienos nuo Vatikano kalvos

Rašo L. Tulaba

Spalio mėnesio viduryje Romoje vyko Europos vyskupų simpoziumas. Dalyvavo, atstovaudamas Lietuvos episkopatą, Jo Em. kard. V. Sladkevičius su vyskupu pagalbininku V. Michelevičiumi. Su jais drauge atvyko du naujieji vyskupai: Juozas Zemaitis, Vilkaviškio vyskupijos apaštalinis administratorius, ir Juozas Matulaitis, Kaišiadorių apaštalinis administratorius.

Vyskupų simpoziume kai kurie teologai bandė mokyti vyskupus, kaip reiktų naujai teikti Sakramentus. Prancūzas De Clerk siūlė grįžti prie Krikšto Sakramento teikimo per panardinimą (per immersionem). Motyvai, kodėl toks siūlymas, neaiškus. Greičiausiai, kad reikėjo kažnors naujopasiūlyti, nors siūlymas praktiškai nėra įgyvendinamas, ypač siaurės kraštuose. Italas Domininkas Casera kvietė nevarginti mirštančiųjų, raginant prie tikėjimo ir primygtinai siūlant Sakramentus, neva to reikalautų žmogaus kilnumo respektavimas. Keista, siūloma paisyti daugiau žmogaus, negu Dievo. Juk ir žmogaus kilnumas, kurį siūloma respektuoti, priklauso nuo Dievo. Žodžiu, teologai nori pasirodyti modernūs ir originalūs, nežiūrint, kad pasirodo esą klaidingi pranašai, kurių Kristus nepažįsta.

Vyskupai J. Matulaitis ir J. Zemaitis, pasitarę su kompetentingais šv. Sosto pareigūnais, yra pasiryžę imtis iniciatyvos užvesti beatifikacijos-kanonizacijos bylas arkiv. T. Matulionio, arkiv. M. Reinio ir vysk. V. Borisevičiaus. Tai trys ganytojai kankiniai. Šiai iniciatyvai tikriausiai pritaris kiti Lietuvos ganytojai ir visi tikintieji: krašte ir išeivijoje. Visi privalome remti šią iniciatyvą. Reikia maldų. Reikia aukų susidariusioms nemažoms išlaidoms padengti. Reikia bendradarbiavimo renkant dokumentus ir registruojant liudijimus. Suinteresuotieji gali kreiptis į vyskupus iniciatorius, kurie, aišku, išeivijoje turės savo įgaliotinius. Manau, kad šiuo rūpintis ir išeivijos lietuviška sielovada su vysk. P. Baltakiu priešakyje.

Siomis dienomis vyksta intensyvūs šv. Sosto pokalbiai su Maskva. Gruodžio pradžioje lankysis Italijoje ir Vatikane M. Gorbačiovas. Šiam istoriniam Kremliaus vadovo ir Kristaus Vietininko susitikimui kruopščiai ruošiamasi. Norima, kad susitikimas tikrai ženklintų naują erą santykiuose tarp iki šiolei oficialiai ateistinės Sovietų Sąjungos ir Katalikų Bažnyčios. Sunkumų yra daug. Juos nugalėti nebus lengva. Dievui tačiau nėra negalimo dalyko. Todėl yra vilčių, kad kalbant bus galima ką nors pozityvaus pasiekti.

Siuo metu Maskvoje vieši Vatikano Politinio departamento vadovas arkiv. A. Sodano. Jis randasi ten, kad smulkiai aptartų Gorbačiovo atsilankymo Vatikane programą. Prieš tai Vatikane lankėsi ir buvo paties popiežiaus priimtas aukštas Maskvos Užsienių reikalų ministerijos atstovas Kozlov. Nuo 19 iki 26 lapkričio Maskvoje vyks ekumeniniai pasitarimai tarp Maskvos Patriarchato ir Vatikano delegacijų. Šis susitikimas bus ypatingai reikšmingas, nes bus kalbama opiu ir sunkiai sprendžiamu ukrainiečių Rytų apeigų katalikų klausimu. Iki šiolei nebuvo

leidžiama Sovietų Sąjungoje oficialiai veikti Rytų apeigų katalikų Bažnyčiai. Visi buvo verčiami priklausyti nuo Ortodoksų Bažnyčios Maskvos Patriarchato. Ukrainiečių katalikų Rytų apeigų yra daug išeivijoje. Jie turi savo hierarchiją. Sieji palaiko ryšius su slapta veikiančia ukrainiečių katalikų Bažnyčia Sovietų Sąjungoje. Šv. Sostas niekada neatstums nuo savęs ir nepaves Ortodoksų Bažnyčiai tų, kurie buvo, yra ir nori būti Katalikų Bažnyčios vaikai. Iš kai, kurių Maskvos žmonių pareiškimų, kurie buvo padaryti Strasburge vykstančiuose pokalbiuose su Vatikano atstovais, su kard. Poupard priešakyje, galima spręsti, kad ukrainiečių katalikų klausimas bus bandoma išspręsti ruošiamu nauju įstatymu, kuriuo bus laiduojama lygi laisvė ateizmui ir religinėms konfesijoms, kokios tik būtų, taigi ir ukrainiečiams katalikams.

Spalio 20 šv. Petro bazilijoje Jo Šventenybė Jonas Paulius II pakonsekravo vyskupu Tada Kondrasevičių, apaštališką administratorių Minsko diecezijai, Baltgudijoje. Jis yra lotynų apeigų, baigęs mokslą Kauno Kunigų seminarijoje ir keletą metų ejęs vikaro pareigas šv. Teresės ir Aušros Vartų parapijoje Vilniuje. Ir šis yra neabejotinas naujos

Kremliaus politikos Bažnyčios atžvilgiu ženklas. Žodžiu, Maskva deda daug pastangų šiuo metu rasti vietą bendrame Europos name, kaip tai aiškiai buvo pareikšta minėtų Strasburge pasitarimų proga.

Visi šie kontaktavimai, dialogavimai, pasitarimai tarp Maskvos ir Vatikano neabejotinai turės didelės reikšmės ir Lietuvai bei Bažnyčiai Lietuvoje. Šv. Sostas darys visa, kad būtų užtikrinta asmens ir tikėjimo laisvė, o taip pat teisė tautoms savarankiškai tvarkytis civiliniame ir politiniame gyvenime. Mūsų pareiga yra melsti Dievą, kad jis laimintų šv. Sosto pastangas rasti kalbą su Maskva.

Jo Eminencija kard. V. Sladkevičius ir kiti vyskupai dar pabus kurį laiką Romoje ir turės pokalbių su aukštais Romos Kurijos pareigūnais, o taip pat bus priimti šv. Tėvo privačioje audiencijoje. Informuos Kristaus Vietininką apie dabartinę Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Ji yra neabejotinai pagerėjusi, bet sunkumų ir pavojų netrūksta. Reikia daug ką atstatyti, daug ką pataisyti, o sielovadą visomis išgalėmis pagyvinti, ir tai nedelsiant. Visam tam trūksta medžiaginių priemonių ir fizinių bei asmeninių pajėgų. Reikia dvasinio atsinaujinimo. Piūtis tikrai didelė. Visi privalome eiti į pagalbą visomis priemonėmis, kurios mums yra prieinamos. Visiems gi prieinama yra malda ir šventas gyvenimas.

Bendroji Baltijos rinka

Po Panevėžyje įvykusio Baltijos Tarybos posėdžio ilgai netilo telefonai: užsienio informacijos agentūros norėjo sužinoti, ar iš tikro sutverta Baltijos Rinka. Mat, Europos Bendroji rinka buvo kuriama bent penkiolika metų, dar ir dabar ji galutinai nesusiformavusi, o čia še tau - braukšt, ir susitvėrė!

Tarpukario metais trys Baltijos valstybės gyveno greta, tačiau bendravo tik kultūros srityje. Pavyzdžiui, Latvijos importas iš Lietuvos 1930-aisiais (daugiausia paršeliai ir sėmenys) sudarė vos 3 proc., eksportas į Lietuvą - 2,7. Su Estija tie skaičiai dar menkesni - 1,3 ir 1,4 proc. Ne ką geriau ir dabar - mainų tarp respublikų apimtys sudaro vos kelis bendros apimties procentus. Stiprusis centras taip yra supainiojęs ekonominius ryšius Tarybų Sąjungoje, kad menkausio rajono atsiskyrimas iš tiesų gresia visai šaliai ekonominiu krachu. Be ypatingo vargo tarpusavio mainus tarp Baltijos respublikų galima būtų pakelti iki 20 procentų bendros apyvartos. Ekonomistai yra paskaičiavę, kad, esant ekonominei blokada, Baltijos šalys galėtų pačios apsirūpinti - asortimento ir kiekio atžvilgiu - iki 90 proc. maisto prekėmis ir dviem trečdaliais pramonės prekių.

Tačiau tam, kad visa tai išsiaiškintų, trijų respublikų ministrams ir ekspertams teko susirinkti Panevėžyje. Tai buvo parengiamasis susitikimas prieš Baltijos Tarybos trečiąjį posėdį. Pagaliau ir susirinko ministrai Baltijos Tarybos pakviesti, juoba kad ir Estijoje, ir Lietuvoje Edgar'as Savisaar'as ir Kazimiera Prunskienė ne per seniausiai tapo viceprejerais, atsakingais už

ekonomines reformas.

Pasaulis įdomiai seka įvykius Baltijos kraštuose. Maskvos centristinis mūsų problemų suvokimas JAV ir Europoje, tų pačių mūsų deklaracijų ir pareiškimų nuolat atakuojamas, po truputį ima keistis. Niekas nemėgsta, kai atsiranda nauja problema. Pasauliui žymiai patogiau buvo įsivaizduoti Tarybų Sąjungą kaip monolitą - todėl iš pradžių visi vieningai ir protestavo prieš Baltijos valstybių problemos atsiradimą. Tačiau pastovus ir, svarbiausia, taikingas, konstitucinis trūkas davė savo vaisius, o paskutinį tašką uždėjo Baltijos kelias, akivaizdžiai ir suprantamai kiekvienam, net visai nutolusiam nuo politikos žmogui parodęs, kad niekur nedingsi, problema jau iškelta ir ją reikia spręsti - šios tautos nenurims be nepriklausomybės. Ir čia galime vėl gręžti prie Baltijos Rinkos. Tai irgi savotiškas fenomenas. Valstybių, gimstančių kitos valstybės viduje, dar nėra, o jos jau jungiasi bendrai ekonominei programai. Ko verti Centro kaltinimai separatizmu ir žengimu prieš viso pasaulio integracinę srovę? Mes esame už integraciją - tačiau už išmintingą ir, svarbiausia, savanorišką pagrįstą tarpusavio naudą ir gera valia. Panevėžio susitikimai numatė paruošti tokios Baltijos Bendrosios rinkos pamatus iki 1993 metų ir dar šįmet sudaryti pirmąsias prekybines sutartis tarp respublikų. Drįstu prognozuoti, kad laisvanoriškos Baltijos Rinkos modelis pasirodys patrauklus ir kitoms gretimoms respublikoms ir kad į tą rinką po metų kitų gali pasiprašyti Baltarusija. O ką darysime, kai ją panorės įstoti visa Tarybų Sąjunga? Virgilijus Čepaitis Respublika Nr. 4

Lietuvos Gynėjų šventė

(Atkelta iš 1 psl.)

nepasisėkė numarinti Lietuvą ir iš jaunimo širdžių atimti laisvės meilę. Lietuva pamažu keliasi naujam gyvenimui. Nors turime savo vėliavą, tautinius ženklus ir Himną, bet iki pilnos Nepriklausomybės kelias dar tolimas ir ilgas, bet mes išversime ir laimėsime.

Kariuomenės šventė yra kovos ir pasiryžimo diena, kovai dėl laisvės, kovai dėl lietuvių išlaikymo išeivijos jaunimo tarpe bei lietuvių tautos tęstinumo. Lietuvių tauta dabar gyvena kovos ir atgimimo ženkle. Siandien kiekvienas lietuvis turi būti karys ir kiek viena organizacija, parapijos ir Lietuvių Namai turi būti mūsų tvirtovės, kurias nesugriautas turime perduoti jaunajai kartai, išlaikant mūsų darbų tęstinumą, kad lietuvių tauta amžinai būtų gyva.

Popiežiaus Arkivyskupas Sodano Maskvoje

Vatikano sekretorius santykiams su valstybėmis, arkivyskupas Sodano iš Maskvos sugrįžo atgal į Romą. Arkivyskupas Sodano, kuris Maskvoje buvo susitikęs su prezidentu Gorbačiovu ir užsienio reikalų ministru Shevardnadze, pareiškė, jog yra patenkintas Popiežiaus jam pavestos misijos rezultatais. Pokalbiuose su sovietinės valdžios atstovais, pažymėjo arkivyskupas, buvo paliesti su taika susiję klausimai, ypač Libano problema. Buvo taip pat svarstomi katalikų Bažnyčios Sovietų Sąjungoje reikalai. Arkivyskupas Sodano taip pat pažymėjo, kad dar negalys patvirtinti Popiežiaus susitikimo su prezidentu Gorbačiovu tikslios datos, nes prezidento vizito Vatikane programa dar nėra galutinai nustatyta. Neoficialiuose sluoksniuose kalbama, kad Popiežiaus susitikimas su Gorbačiovu Vatikane įvyksiąs gruodžio pirmą dieną. LRTV

Kodėl gi taip yra?

Gali kilti klausimas, kodėl gi taip yra? Kas gi per šimtmečius tautoje išlaikė tą atsparumą, kartais tylų, kartais net sukilimais prasiveržiantį? Be abejonės, priežastį galima surasti ne vieną. Bet pati svarbiausioji - ar tik nebus buvusi tasai užduras kaimas, kuriam iš pašalies tereikėjo druskos ir žibalo. Sitokiame kaime iš kartos į kartą buvo skiepijamas savasis tikėjimas, jo perdavimas kaip gyvenimo būtinybė, griežtai atsiribojant nuo klaidatikyčių iš rytų ir vakarų. Užduras gyvenimas, kur „anei rašto, anei druko“ išlaikė gyvą gimtąją kalbą, gryną tarmišką, net be priemaišų iš kitų parapijų. Išlaikė papročius, tradicijas, dainas, šokius. Reiškėsi savo meniniais talenais Rūpintojėliuose, drožiniuose, audiniuose, sodybų puošimuose. Duoto žodžio gerbimas, pasitikėjimas kaimynais ir pakeleiviais, šventos ugnies ir brangios duonos rimtas įprasminimas glaudžiai jungę gyventojus, apribojo judėjimą, nes laimės užteko ir savo mažame gamtos prieglobstyje. „T2“

Seduvos Angelų Sargų atleidai ir blaivinimo akcijos valanda

Rašo Kun. Ant. Valantinas

Siuo metu Lietuvoje reiškiasi religinis ir tautinis atgimimas. Šviesieji tautos žmonės stengiasi sugrąžinti prarastas dvasines vertybes. Prie viso to prisideda ir religinės šventės, parapijų atleidai.

Spalio 8d. atrestauruotoje Seduvos bažnyčioje vyko Angelų Sargų atleidai. Juose Vadaktų parapijos klebonas kun. Ant. Valantinas savo pamoksluose irgi ragino žmones grįžti prie dvasinių vertybių, puoštis dorybėmis, stiprinti šeimas, vengti girtavimo ir kitų šeimos negerovių.

Atlaidų proga Seduvos bažnyčios klebonas kan. Pr. Antanaitis pakvietė į Seduvą vysk. M. Valančiaus blaivybės draugijos prezidento narę ir „Žinijos“ draugijos lektorę Julijoną Miškinienę su jos vadovaujamu Eksperimentinio Staklių Instituto Vilniaus Filialo etnografiniu ansambliu.

Po pamaldų visi atlaidų dalyviai ir kiti užpildė erdvią Seduvos kultūros namų salę, kur prasidėjo blaivinimo akcijos valanda. Įžanginį žodį tarė kan. Pr.

Antanaitis, kuris nušvietė, kokią didelę žalą tautai daro girtavimas. Po to vilniečiai svečiai atliko savo paruoštą programą: dainavo pajuokiančias girtuoklius dainas, posmus apie sunkia moters, ištekęsios už girtuoklio, dalia, sušoko keletą tautinių šokių ir ratelių taip pat blaivybės temomis.

Gi vadovė J. Miškinienė savo paskaitoje išdėstė, kaip smarkiai Lietuvoje išplitęs girtavimas, kaip dėl to žalojama žmonių sveikata, irsta šeimos, daugėja debilų vaikų skaičius. Savo paskaitą vadovė papildė gražiais liaudies pasakojimais apie girtuoklius ir jų nuostykus.

Po paskaitos ansamblio narės viena po kitos dar pasakė priežodžių ir patarlių ironizuojančių girtuoklius ir skatinančių į blaivų gyvenimą.

Visi dalyviai buvo labai patenkinti vilniečių svečių atlikta programa. Reikia tikėtis, kad žingsnis po žingsnio, padedant tokioms akcijoms, Lietuvos žmonės

atsikratys girtuokliavimo ydos, taps blaivūs, o tuo pačiu sveiki ir dori. Duok, Dieve, kad taip įvyktų

Tėvynės vardai

Nuo seno duotas tėvynei vardas
SVENTOJI LIETUVA,
Nes čia ir giesmės, nes čia ir maldos
Skambėjo visada.

ZEME MARIJOS visi vadino
Tėvynę pagarbiai,
Nes mūsų žmonės lyg auksą gryną
Mylėjo ją labai.

Kas negirdėjo, jog KRYZIŲ
ZEME -
Tai vardas Lietuvos:
Laukuos ir kiemuos kryžiai stovėjo,
Lyg vaizdas jos kančios.

Kiekvienas žino, kad ZEME
RŪTŲ -
Tai Lietuvos šalis,
Nes lietuvaitės, kur jos bebūtų,
Rūtom save kaišys.

Kančioj ir laimėj brangi tėvynė
Gyveno su Dievu.
Todėl ir šiandien save gaivina
Tikėjimu gyvu.

Kun. Ant. Valantinas

Laisvai kurti - laisvai gyventi

Arba atvirksčiai. Įsitikinom šituo po skaidrėjančiu Lietuvos dangum sulaukę primosios kregždės-tautiečių išievių (tremtinių) Los Andželo dramos sambūrio trupės, kuri rugsėjo 23 d. Vilniaus akademiniame dramos teatre pradėjo teatrinę Respublikos sezoną. Ji parodė savo premjerą skirtą specialiai gastrolėms Lietuvoje, - Birutės Pūkelevičiūtės lyrinę dramą „Žmonės ir beržai“. Po to spektakliai dar buvo Kaune ir Panevėžy.

Lietuvoje trupė atšventė ir savo gyvavimo 35 metų jubiliejų. Nepaprastai šviesi nuotaika užvaldė perpildytą salę ir sceną rugsėjo 23-osios vakarą Vilniuje po spektaklio. Visi buvo be galo artimi vienos tautos vaikai: vieni skendo šypsenų, graudulio, gėlių ir sveikinimų debes, o kiti nešė į sceną savo simpatijas ir meilę tėvynainiams artistams.

„Mus palaiko pasišventimas“ - sakė Los Andželo dramos sambūrio režisierius ir scenografas P. Maželis,

uteniškis, buvęs Kauno valstybės teatro solistas. Iki 1984 metų jis atsidėjęs dvidešimt metų darbavosi Klyvlendo „Vaidilos“ teatre. Palaiko pasišventimas menui, noras kuo ilgiau išlaikyti švarų lietuvišką žodį, nes sąlygos kūrybai nelengvos: tik du trupės nariai gyvena Los Andžele, kiti po darbo dienos dukart per savaitę į repeticijas važinėja iš Santa Monikos.

Los Andželo artistai yra pastatę daug veikalų, tarp jų V. Mykolaičio-Putino „Valdovą“, A. Landsbergio komediją „Onos veidas“, A. Kairio „Krikšto vandenį“. Jie, kaip ir Lietuvos teatrai, jaučia pjesių stoką, tikisi parsivežti kokį nors veikalą iš Lietuvos.

Kad teatras gyvuoja jau 35 metus, didelis Sambūrio valdybos pirm. ir drauge aktorius Vinco Dovydaičio, taip pat jo žmonos, režisieriaus padėjėjos, scenos kostiumų kūrėjos Emos Dovydaitienės nuopelnas. Trupė yra aplankiusi lietuvių kolonijas

Amerikoje, Kanadoje, Australijoje. Šiais metais Amerikos lietuvių bendruomenės kultūros taryba jai paskyrė Teatro premiją.

Keistas jausmas apima žiūrint spektaklį, kai net oras virpa nuo skausmingos nostalgijos Lietuvai, o jos vietovardžiai, šventės ir ritualai įvardijami gražia taisyklinga tartimi, kurios turėtų pavydėti kai kurie mūsų aktoriai. Sekminės tolimoje Amerijoje, Viskonsino valstijoje, o tiksliau - Martyno Vaičio sodyboje Berzore, tampa pjesės veikėjų katarsiu, nušveičiančiu sielą ir gražinančiu dvasingumą žemiškų rūpesčių supainiotiems žmonėms. B. Pūkelevičiūtės pjesė yra puiki savo poetiniais ritmais, įtampą išlaikančiais dialogais, atsiveriančiais charakteriais ir jau minėta skaudžia nostalgija, lyg šydas gaubiančia visą veiksmą.

Svarbiausia - jau nutiestas suartėjimo tiltas, kuriuo kelias teatro meno žmonės vieni pas kitus. Laisvai gyvenantys ir laisvai kuriantys žmonės.

Aldona Zemaitytė Respublika Nr.4

Lietuvoje demonstruoja protestuodami dėl lietuvių tarnavimo Sovietų armijoje. Šią nuotrauką paskelbė ir „The Australian“ lapkričio 2d.

Protesters in Soviet Lithuania demonstrate against Lithuanians serving in the Soviet Army — Reuters picture

Rytų Vokietijoje įsikūrė socialdemokratų partija

Neseniai Rytų Vokietijoje naujai įsikūrusi socialdemokratų partija siekia išgauti valdžios pripažinimą. Tuo tikslu iš penkiolikos asmenų sudarytoji partijos vadovybė, kurioje yra ir keli protestantų pastoriai, jau užmezgė kontaktus su atitinkamomis valdžios žinybomis. Užsienio spaudos agentūros atkreipia dėmesį, kad Rytų Vokietijos evangelikų Bažnyčia dabar yra tapusi pačiu svarbiausiu krašte pasireiškiančių opozicinių jėgų židiniu. Su Evangelikų Bažnyčios pritartimu, naujai įsikūrusi socialdemokratų partija dabar siekia apjunti visus Rytų Vokietijoje veikiančius opozicinius sąjūdžius, kurių iš viso yra apie 80, kad suderintų jų veiklą.

Po pastaruoju laiku Rytų Vokietijoje pakartotinai įvykusių masinių demonstracijų už demokratinę reformų pravedimą, krašto komunistų partijos politbiuro narys ir ideologinės komisijos sekretorius Hager pirmą kartą pripažino, kad visuomenei reikia suteikti daugiau galimybių dalyvauti krašto problemų sprendime. Hager taip pat sukritikavo Rytų Vokietijos socialinės komunikacijos priemones, pažymėdamas, kad visuomenė turėtų būti geriau informuojama apie įvykius. Komunistų partijos politinius biurus, betgi, nors ir pripažinęs, jog reikia išaiškinti priežastis dėl kurių Rytų Vokietijos piliečiai masiniai traukiasi į Vakarų, dar kartą griežtai pasisakė prieš demokratinę reformų pravedimą. Politbiuras, vis dar išsireikšdamas stagnacijos laikų terminais, demokratinę reformų reikalavimus aptarė kaip imperialistų kurstomą provokaciją, siekiant sužlugdyti socialistinę Santvarką Rytų Vokietijoje. Apžvalgininkai, tačiau, reiškia įsitikinimą, kad Rytų Vokietijos lyderio Honecker'io padėtis dabar esanti susilpnėjusi, nes kompartijos vadovybėje jau nebe visi pritaria jo vedamai griežtos politikos linijai.

Svečiai iš Lietuvos Vatikane

Bendrojoje audiencijoje dalyvavo ir grupė lietuvių - svečių iš Lietuvos ir iš užsienio kraštų. Tarp jų buvo du kunigai - Viduklės klebonas kun. Alfonsas Svarinskas ir religinių laidų per Vilniaus televiziją redaktorius kun. Jonas Boruta. Abu lietuviai kunigai turėjo progos asmeniškai pasveikinti Sventąjį Tėvą. Viduklės kleboną kunigą Svarinską pats Popiežius pastebėjo tarp maldininkų pirmose cilėse, jį pasveikino, prisimindamas ankstesnį susitikimą su juo Vatikane ir pasakė: Tegul Dievas tave laimina.

A.A. KUN. ANTANAS PETRONAITIS

Romą pasiekė žinia, kad Kretingoje mirė vietos parapijos altaristas, kunigas jubiliatas Antanas Petronaitis. Velionis bus laidojamas Kretingoje. Kunigas Petronaitis buvo sulaukęs beveik 84-verių metų amžiaus, kunigų buvo įšventintas 1932-ais metais, Kretingoje dirbo trisdešimt trejus metus. Mūsų turimomis žiniomis, tai trečias šiais metais Telšių vyskupijoje ir šešioliktas Lietuvoje miręs kunigas.

Svečių iš Lietuvos belaukiant

Iš spaudos skelbimų sužinojom, kad į Australiją atvyksta Sąjūdžio atstovai, kad bus Pabaltijo simpoziumas Sydnejuje, o iš gandų, kad, atvyksta ansamblis ir būsiąs priėmimas Canberroj australų politikam. Metų pabaiga žada būti veiklos kulminacija. Tai gerai ir džiugu. Pradėjus žvilgtelti į tai iš arčiau, kyla mintis, ar negalėtų būti dar geriau išnaudota ši reta proga.

Okup. Lietuvos veikėjų apsilankymo reikšmė priklausys, kiek atras atgarsio australų spaudoje ir televizijoje, kokį įspūdį padarys australų politikam ir kiek tas sužadins vienu ir antrą entuziamą tolimiesniam darbui.

Kad palenkti australų publiką į mūsų pusę, reikia prie jos prieiti. Skaitant skelbime pažymėta įėjimo kainą į Sydnejaus simpoziumą (\$70), apima baimę, kad atvažiuavę pabaltiečiai prelegentai ko gerovė būtų priversti kalbėti pustuščiai salei. Jiems ir mums būtų nemalonu, o simpoziumas liktų bevertis. Greičiausiai būtų buvę naudingiau apsiriboti vienos dienos simpoziumu su mažu įėjimo mokesčiu arba tik renkant aukas, o gal geriau visai nieko neimti: kai tik ateina žmonės! Nors nieko nežinome, reikia tikėtis, kad bus pasirūpinta pristatyti svečius australų televizijai ir žurnalistam.

Ansamblių-chorų-šokėjų pasirodymai turėtų būti laiku išreklamuoti australų spaudoje. Be reklamos jie pasirodys vien mūsų žmonėms svetimoje salėje. Vėl, tai gerai, bet proga neišnaudota lietuvių prestižo pakėlimui.

Niekas, net nei apylinkių valdybos, nežino, kaip ir kur mūsų bendruomenė išgirs tuos svečius iš tolimos Tėvynės. Tokia proga vertėjo sušaukti visų valdybų ir veikėjų suvažiavimą, per kurį abi pusės pasikeistų žiniomis ir

Rašo Dr. Jonas Kunca

suplanuotą koordinuotą veiklą suderintą su momento problemom ir galimybėm. Kaip tik šiais metais reikėjo turėti Krašto Tarybos ir veiksmų suvažiavimą, pagal įsigyvenusių tradiciją. Opiu politiniu momentu, kaip kad dabartiniu, ir dar turint Sąjūdžio žmones čia, toks suvažiavimas būtų įdomus ir naudingas. Apie tai irgi nieko negirdim.

Ne viskas tvarkoj, jei tokiais atvejais niekas nieko aiškiai nežino, jei net nėra aišku, kas už organizavimą yra atsakingas. Iš skelbimo apie simpoziumą galima spręsti, kad jį organizuoja Fed. Pabaltiečių Taryba, kurioje mus atstovauja Krašto Valdyba per jos paskirtus atstovus. Išėitų, kad liečia mūsų svečius, tuo rūpinasi Krašto Valdyba. Latviai ir estai patys turi tvarkyti jų reikalus. Jei taip, ji privalėjo pasitarti su apylinkių valdybom. Negalima pamiršti, kad politinę veiklą atlieka ne vien Krašto Valdyba, kurios atsiekimai šioj plotmėj yra labai kuklūs. Pagrindinį darbą nešė ir neša apylinkių valdybos, dėka kurių buvo nemažai atsiekta tiek australų parlamente bei senate, tiek karo nusikaltėlių įstatymo įvedimo aferoj.

Baltų Taryba, matyt, jaučiasi per daug savystovė, ką ji parodo savo elgesy. Kad ji tikrai atstovautų visas pabaltiečių bendruomenes, mes turėtumėm būti informuoti apie jos veiklą per mūsų Krašto Valdybą. Apylinkių valdybom nepriklauso tiesioginiai prašyti šitos informacijos iš Pabaltiečių Tarybos. Už tai gal ji ir padaro tokias klaidas, kaip pasirašymą su žydų vadų viešo pritarimo karo nusikaltėlių įstatymo įvedimui šiam krašte. O dabar šitas svečių iškvietimas, bent atrodo, toli gražu nėra gerai koordinuotas. Dėl

to gali nukentėti jo rezultatai.

Krašto Valdyba turėtų užpildyti šią spragą siuntinėdama Pabaltiečių Tarybos posėdžių protokolų fotokopijas apylinkių valdybom. Tai pigus laiko negaišinas informacijos kelias. Neužtenka pranešti, kad jau turim Sąjūdžio atstovą Australijai. Iš atvažiuosiu atstovų mums reikėtų išgirsti apie tai, ko jie iš mūsų laukia. Aukų vajuos paskelbimo lietuvių bendruomenei neužtenka!

Bendrai imant svečių pakvietimo organizavimas jau turėjo nustoti buvęs užkulisinis, kaip kad buvo iki dabar. Bendruomenės turi savo išrinktas valdybas ir per jas turėtų eiti bendradarbiavimas su okup. Lietuva. Neva tai paslaptys nėra pateisinamos. Jei bendradarbiaujam, tai su ramia sąžine ir viešai.

Keistoka, kad į ruošiamą parlamentarų priėminą šį kartą nebuvo pakviesti apylinkių atstovai. Nors iš mandagumo reikėjo tai padaryti, jei Krašto Valdyba ir Baltų Taryba yra įsitikinusios, kad jų vienu ten užtenka.

Ziūrint į gandas paremtą metų galo aktyvumą prisimena posakis, kad tango vienas šokti negali...

Grįžtant prie rimties reikia priminti, kad laikai keičiasi ir mes turime pakeisti iksiolinius veiklos metodus paremtus asmeniškų garbės ieškojimu ir individualizmu. Atėjo tiesos momentas. Reikia plačios, gerai koordinuotos ir suplanuotos veiklos, nes tik per ją galėsime tinkamai pagelbėti nelaimę pakliuvusiam mūsų kraštui.

Maskva neketina kištis į komunistų kraštų sprendimus

Lenkijos komunistų lyderis Rakowski, po pasitarimų šiomis dienomis Maskvoje, pareiškė, kad sovietų kompartijos generalinis sekretorius Gorbačiovas nėra priešingas Vengrijos kompartijos sprendimui pakeisti savo pavadinimą ir atsisakyti senųjų politinių dogmų. Gorbačiovas taip pat nesipriešina tam, kad ir Lenkijos kompartija pasektų Vengrijos komunistų pavyzdžiui. Rakowski davė suprasti, kad Maskva dabar neketina kištis į komunistų valdomų kraštų bloko sprendimus, įsitikinusi, kad kiekvienas kraštas turi teisę savo nuožiūra siekti persitvarkymo.

Cekoslovakijos komunistų lyderis Milos Jakes, iš savo pusės, labai neigiamai įvertino Vengrijoje ir Lenkijoje pravedamas demokratines reformas, išreiškdamas susirūpinimą, kad tų kraštų pavyzdžiu ir Cekoslovakijoje galys išsiplėsti sąjūdis už demokratinių reformų pravedimą. Cekoslovakijos kompartijos lyderio įsitikinimu, persitvarkymas tegali privesti prie vadinamos socialistinės sistemos sunaikinimo.

LRTV

Antanas Laukaitis

Lietuviškas Kryžius Aparecidoj

Naujoji Aparecidos bazilika yra didžiausia pasaulyje Marijos šventovė ir bendrai, savo didžiu antra bažnyčia pasaulyje, po šv. Petro bazilikos Romoje. Gali talpinti 300,000 maldininkų.

Sventovės centrą sudaro stebuklingas Marijos paveikslas-statula, paausuojoj marmurinė nišoj, dominuojančioj didįjį altorių. Centrinėj navoj dar stovi didingas kryžius su Nukryžiuotojo figūra augštesne už natūralią. Jokių kitų religinių ženklų visoj šventovėj nėra (jų daug tik „Stebuklų salėj“ ir „Aparecidos muziejuj“).

Tik, vos įėjus per centrinės šventovės duris, kairėj pusėj, prie sienos, stovi lietuviškas kryžius su

„Lietuvos Krikšto“ ir Lietuvos kankinių priminimu. Tūkstančiai maldininkų, lankydami šventovėj, domisi kryžiumi, skaito užrašą, meldžiasi, fotografuojasi. O per metus ten praeina apie 8 milijonai žmonių - ir ne vien iš visos Brazilijos.

Lietuviškas kryžius šioj šventovėj - tikra išimtis. Jei kokia kita kolonija turėtų tokioj vietoj panašų savo tautos paminkliuką-priminimą, jį apdengtų, sakyčiau, auksu ar perlais apkabinėtų. Mūsų kryžiui to nereikia - ir to niekas nedarys. Tačiau mes turim tinkamą pagarbą savo kryžių išlaikyti - ir gerbti patys save.

Mūsų Lietuva, Nr. 40, Brazilia

Tautinė Marijos šventovė APARECIDOJ DO NORTE

"TEVISKES AIDŲ" SKAITYTOJAI!

Maloniai prašome visų apmokėti prenumeratą. Kas nori gauti pakvitavimą, pridėti pašto ženklą. Adreso pakeitimui pridėti \$1.00 Nepamirškime ir savo dalį "Teviskės Aidams" įrašyti į Testamentą. Dėkojame iš anksto.

A.L.K. Federacijos Valdyba.

39-tas „Vargstančios Bažnyčios“ kongresas

Siemet kongresas įvyko Koenigsteine Vak. Vokietijoje rugpj. 31 - rugsėjo 3 dienomis. Paskaitų ir pokalbių tema buvo: „Ar krikščionys Rytuose gali ko laukti iš Europos“.

Pirmąją kongreso dieną, politologijos prof. P.Roth iš Muncheno įžanginiame referate nurodė, kad paskutinieji metai Rytų ir Vidurio Europoje atnešė tokių pasikeitimų, apie kuriuos prieš dešimtį metų vargiai kas ir svajoti galėjo. Vienas iš pačių didžiausių pasikeitimų esąs Bažnyčios ir tikinčiųjų persekiojimo sustabdymas. Dar tos pačios dienos vakarą kongreso dalyvių tarpe pasklido žinia, kad iš Lietuvos autobusu atvyko Vilniaus universiteto ansamblis. Ir tikrai Pakilioje vietoje išsirikiavo ansamblio choras, pirmoje eilėje studentės, pasipuošusios tautiniais rūbais, ir pradėjo Lietuvos himną. Kai tik pakilo iš vietos vienas-kitas lietuvis dalyvis, tuojau pat ir atsistojo ir visa auditorija.

Slovėnijos vyskupo konferencijos pirmininkas arkiv. Al. Suštar įdomiai pristatė tikinčiųjų sudėtį ir kat. Bažnyčios padėtį Jugoslavijoje. Jugoslavija turinti septynis kaimynus, šešias respublikas, tris didžiausias religijas (stačiatikiai-ortodoksai, katalikai ir musulmai), du alfabetu ir vieną partiją. Katalikų Bažnyčios padėtis, ypač dalinėje Slovėnijos respublikoj, palyginus su eile kitų Rytų Europos kraštų, esanti žymiai geresnė. Dalinai ir dėl to, kad dauguma Slovėnijos - kaip ir Kroatijos - gyventojų sudaro katalikai.

Apie kat. Bažnyčią Lenkijoje pranešimą padarė Krokuvos Jogailaičių universiteto docentas germanistas Dr. Stanislovas Dzida. Katalikai Lenkijoje sudaro iš 37 milijonų apie 95 procentus, turi 24 tūkstančius su viršum kunigų, taip kad bene kas dešimtas kunigas

žemėje yra lenkas. Bet iš kitos pusės Lenkijoje kasmet padaroma apie 900,000 abortų. Lenkijos katalikai laukia, kad vakariečiai, pasiekę didesnio medžiaginio gerbūvio, nelaikytų jų menkesnės vertės žmonėmis.

Iš Čekoslovakijos prisiųstą pranešimą perskaitė Susitikimo Namų Rektorius kun. Kindermann. Pačiam paskaitininkui atvykti į Vakarų Vokietiją neleido krašto valdžia.

Tradicinė maldos valanda šį kartą buvo skirta Europos tautoms. Lietuvai prie altoriaus atstovavo T.Konstantinas Gulbinas O.F.M. Cap., o atokiau nuo altoriaus susitelkęs būrelis lietuvių sukalbėjo „Tėve mūsų“ maldą. Su giesme šį kartą išdrįso pasirodyti tik lenkai, rumunai ir ukrainiečiai. Ukrainiečių Marijos giesmės melodija ir šiemet nuskambėjo gražiausiai.

Algis Klimaitis nušvietė tautos ir Bažnyčios padėtį Lietuvoje. Dabar tiek kat. Bažnyčia, tiek ir kitos krikščionių bendrijos atgaunantios pilną laisvę. A.Klimaitis glaustai nušvietė Pabaltijo respublikose vykstančius pasikeitimus ir nedviprasmiškai perteikė lietuvių, latvių ir estų nusivylimą, kad Vakarų Vokietijoje nei valdžios viršūnės, nei bažnytinė vadovybė sąryšyje su Molotovo-Ribbentropo pasirašyto paktu 50 metų sukaktimi nepaskelbė jokie pareiškimo.

Baigminis buvo Giesseno universiteto prof. Adolfo Hampel'io referatas. Jis pažymėjo, kad gyvenamo laiko įvykiai diktuoja Europos krikščionims nesvaigti triumfališku džiaugsmu dėl socializmo bankroto apraiškų. Tiesa, socializmas, kuris teigęs galįs duoti moksliską ir vispusiską pasaulio ir žmonijos sampratą, dabar paliekąs didžiulę tuštumą.

Kongreso dalyviai turėjo progos pamatyti šaunų pasirodymą

Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio, kuriam prityrusia ranka vadovauja Vidas Aleksandravičius, talkinamas dainų, muzikos ir šokių specialistų. Šokiai, dainos, rateliai, darbo, Joninių ar vestuvinių apeigų vaizdai taip greit sekė vienas kitą, kad publika tarp dviejų spektaklių nespėdavo baigt griausmingų plojimų. Vieni pasirodymai įtaigojo kilnius estetinius jausmus, kiti užimponavo figūrų įvairumu bei precizišku išpildymu. O kai vestuvinėse apeigose nuo vienos vyrų poros rankų įsupta jaunoji palube kelis metrus skrido iki kitos poros, tai visa salė sulaukė kvapą.

Didelio dėmesio susilaukė ir Z.Kazėno bei jaunesnio jo bendradarbio paruošta Lietuvoje padarytų spalvotų fotografijų paroda. Vaizdai iškalbingai priminė dar taip neseniai buvusius tikinčiųjų persekiojimus, didingus Sąjūdžio mitingus, bet taip pat ir degančius dabarties ir ateities uždavinius laisvėjančioje tautoje ir visuomenėje. Po kiekvienu paveikslu buvo trumpi paaiškinimai lietuvių ir vokiečių kalbomis.

Pradėjo keistis net kelių Rytų ar vidurio Europos tautų gyvenimas, atitinkamai keistis ir iki šiol „Persekiojamos Bažnyčios“ vardu pavadintas kongresas. Bet Susitikimo Namų vadovybė paskelbė, kad panašus kongresas ruošiamas ir sekančiais metais. O šiemetiniame „Vargstančios Bažnyčios“ kongrese du dalykai buvo ypatingi: viena, kad dauguma paskaitininkų buvo jau ne pabėgėliai ar išeiviai, o atvykę tiesiog iš savo tėvynės; ir antra, tai ryškus lietuvių įnašas. Kad keliolikos Europos tautų atstovams katalikų Bažnyčia Lietuvoje ir lietuvių tauta būtų pristatyta ir su geru pranešimu, ir su vaizdinga paroda, ir su daugelį pirmųjų vietų laimėjusiu Vilniaus universiteto ansambliu, to Vakarų Vokietijoje dar nėra buvę

Dalyvis

Šmeižtų kampanija karo nusikaltimais

Melbourne - „The Age“ dienraštis lapkričio 1d. atspausdino Dr. Jono Kuncos - Melbourne Lietuvių Bendruomenės pirmininko straipsnį, ginant lietuvius nuo primestų šmeižtų. Cia pateikiame jo straipsnio vertimą.

„The Age“ X.27 paskelbė straipsnį „Nauji įrodymai Pabaltijo karo nusikaltimų“ ir mūsų bendruomenės narius įtaria karo nusikaltimais mažiau informuotų skaitytojų akyse. Tokie neargumentuoti tvirtinimai privalo būti pasmerkti.

Pagal tą straipsnį Wiesenthalio sąrašas pateikiamas kaip įrodymas. Tas pats šaltinis panaudotas Waldheimo atveju, pasibaigęs visišku nepasisekimu - fiasko. Mr. Greenwood apsiginklavęs su tokiais įrodymais jau išleido iki šiol virš \$4 milijonų iš Australijos žmonių surinktų takų pinigų ir iki šiol nesitengė surasti nei vieno kaltinimo. Jo agentai ieško pagalbos iš Sovietų Sąjungos, kur KGB karo nusikaltėliai niekad nebūvo nubausti, kaip galimo matyti iš sovietų melo apie Wallenbergą kuris išgelbėjo tūkstančius žydų.

Tebesitęsianti šmeižtų kampanija net ir po to, kai Australija įvedė savo karo nusikaltimų įstatymą, sukelia įtarimą apie motyvus tų bjaurios praktikos autorių, kurie šaukia teisingumo. Neseniai paskelbta M. Aaron knyga mums suteikia nurodymą, kad tos šmeižtų kampanijos dalyviai siekia diskredituoti ASIO ir Rytų Europos grupes, kurie yra dygliai Maskvos šone.

Tie šmeižikiški kaltinimai net stato į pavojų bešališką teismo procedūrą, kaip nurodė Public Prosecution Direktorius Mr. Weinberg, ir jie neatsižvelgia į Menzies tyrinėjimus, kuris nesurado įrodymų dėl bet kokios ASIO konspiracijos įleisti nacių į Australiją.

Yra lakas specialiam tardymų vienetui (SIU) eiti į priekį su kaltinimais, arba užsidaryti ir visą karo nusikaltimų reikalą užbaigti. Tuo tarpu etninės grupės ir jų vadai neturėtų piktam panaudoti spaudos laisvę kitų grupių šmeižimui.

Vėl demonstracija Leipcige

Leipci ge, Rytų Vokietijoje, apie šimtą tūkstančių žmonių dalyvavo demonstracijoje, kuria buvo reikalaujama krašte praveisti demokratines reformas. Spaudos agentūros atkreipia dėmesį, jog tai buvo pati didingiausia visuomenės demonstracija už laisvės ir demokratijos atkūrimą Rytų Vokietijoje nuo pat šios valstybės įsisteigimo prieš keturiasdešimt metų. Prieš savaitę įvykusioje demonstracijoje dalyvavo apie 70 tūkstančių žmonių. Pažymėtina, kad pirmą kartą apie įvykusią demonstraciją pranešė ir jos vaizdus trumpai perdavė Rytų Vokietijos valstybinė televizija, pažymėdama, kad joje dalyvavę kelios dešimtys tūkstančių žmonių. Rytų Berlyne, tuo tarpu, kaip praneša Vatikano radijo dienraštis, Atpirkėjo liuteronų bažnyčioje buvo surengtas jazz'o muzikos koncertas už demokratiją. Jame dalyvavo apie keturis tūkstančius jaunimo.

LRTV

Pasakų kraštas - Lietuva

Būrys vyrų kaip ažuolų ir jiems talkinanti žavioji solistė Irena Grigailiūnaitė keliauja per Lietuvą. Vilnius, Panevėžys, Šiauliai, Alytus, Klaipėda, Kaunas... Vėl Vilnius - rugsėjo 24 dieną Arkikatedroje jie dalyvavo šv. Mišiose. Tas vyrų būrys - Klyvlendo lietuvių oktetas - vieši Lietuvoje, kuri, jų žodžiais, esanti pasakų kraštas. Kai kurie iš jų pirmą kartą pamatė vietoves ir upes, kurių vardus minėjo savo

dainose.

Lietuvos atgimimas suteikia naujų jėgų išeivijai. Žmonės, muzikai aukojantys savo laiką, energiją ir sveikatą yra bankininkai, biznieriiai, kompiuterininkai ir t.t. Klyvlendo (Cleveland) vyrų okteta 1959 metais subūrė Rytas Babickas, Čiurlionio ansamblio vadovas ir dirigentas. Taigi šiemet - kolektyvo jubiliejus, ir vyrai džiaugiasi, kad gali jį švęsti Lietuvoje. Išsipildė

steigėjo svajonė - tėvų žemėje koncertuoja tie, kurie, dainuodami lietuviškas ir populiarias kitų tautų dainas, apvažiavo visas JAV lietuvių kolonijas, lankėsi Kanadoje ir Australijoje. O Ingrida Bublienė ne tik lydi vyrus pakilioje jų kelionėje, bet ir tariasi su lietuvių meno saviveiklos kolektyvais dėl atsakomųjų vizitų (Klyvlende jau pabuvo Vilniaus universiteto „Ratilio“, „Armonika“). Aldona Žemaitytė Respublika Nr. 4

Nuotraukoje: Klyvlendo vyrų oktetas prieš koncertą Vilniaus Arkikatedroje

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Jungtuvės. Moterystės ryšiu buvo sujungti Lietuvos Kankinių kopyčioje Lietuvių namuose lapkričio 3d. Ramutis, Vytautas, Aleksandras Žvinakis ir Birutė Gaidelienė. Pabrols buvo Vytautas Mulokas, pamergė - Regina Fyfe (Žvinakytė), atskridusi iš Alice Springs. Apeigas atliko kun. Dr. Pr. Dauknyš. Vestuvių puota vyko Lietuvių namų svetainėje.

Juzefa Simutienė turėjo operaciją Mercy ligoninėje spalio 31d. Ligonė jau sveiksta, jai kas rytą seselės vienuolės - tos ligoninės vadovės - suteikia šv. Konumiją.

Antanina Kalvaitienė tyrimams išvežta į Monash universiteto Medical Centra - ligoninė. Jai buvo suteikti šv. Sakramentai.

Petras Mažylis serga, nelaimėje jam buvo įlaužti šonkauliai. Šie visi trys ligoniai yra „Tėviškės aidų“ ekspedicijos savanoriai dalyviai.

Karosienė Kotryna, 93m. amžiaus, turėjo „stroke“ priepuolį. Ji paguldyta Studley Park ligoninėje, Kew. Jai suteikti visi ligonių šv. Sakramentai.

Ignas Bardauskas, apie 75m. amžiaus, mirė namie Niddrie lapkričio 4d. Jo laidotuvėmis rūpinasi jo gydytojas indas.

Kapinėse mirusių lietuvių atminimas lapkričio 5d. sekmadienį praėjo sėkmingai, buvo saulėta ir šilta vasaros diena. Fawkner kapinėse dalyvavo gera šimtinė

lietuvių, New Cheltenham kapinėse gera pusšimtinė, panašiai ir Springvale Nekropolis kapinėse. Visur nuoširdžiai pasimelsta už mūsų mirusius brolius ir seses pagal Lietuvos vyskupų apeigyną. Jų atminimas yra gyvas mūsų visų širdyse!

ALK Federacijos valdyba nuoširdžiai dėkoja visoms ponoms padovanojusioms tortus ir pyragus „Tėviškės aidų“ baliui: G.Baltutytei, E.Čižauskienei, E.Dainutienei, J.Jankevičienei, E.Korsakaitei, L.Miller, A.Petniūnienei, M.Sodaitienei, J.Zitkevičienei.

ALK Federacijos Valdyba

Lazdijuose literatūros muziejus prašo talkos

Neseniai lankiausi Lazdijuose, okup. Lietuvoje. Tenai steigiamas literato, kun. Motiejaus Gustaičio atminimui muziejus. Lenkijai okupuojant Vilniją, iš Seinų buvo išvaryta lietuvių gimnazija, kurią kun. M.Gustaitis įsteigė Lazdijuose, tenai ir mirė 1927.XII.23. Dabar jo atminimui steigiamas muziejus. Vadovai prašo talkos knygomis, lituanistika. Adresuoti: Motiejaus Gustaičio muziejui, Vidurinė mokykla, Lazdijai 234560, Lithuania-USSR.

Keliautojai kviečiami stabtelti Lazdijuose, aplankyti steigiamą minėtą muziejų.

Algirdas Gustaitis

praleido vakarą.

Baliaus metu Varpo pirmininkas, Rimas Mickus, pasakė kalbą. Jis pranešė, kad Varpas yra nusistatęs ateinančiais metais pritraukti daugiau lietuviško jaunimo į sportuojančių eiles. Pasakė, kad prieš Kalėdas įvyks įdomios žaidynes su latviais ir estais. Po Naujų Metų bus sušauktas klubo metinis susirinkimas ir taip pat ruošiamas buvusių bei esamų Varpo narių suejimas. Jis padėkojo visiems talkininkams už baliaus paruošimą ir loterijos fantų aukotojams Vaitkams, Stumbrams, Brovedaniams, Angelei Kristens, Sadauskams, Balnioniams. Taip pat padėkojo kitiems remėjams bei pinigų aukotojams. **J.A.**

Varpo Baliaus

Melbourno sporto klubo Varpas metinis balius įvyko š.m. spalio 21 d. Lietuvių namuose. Salė buvo išpūdingai išpuošta sportinių motyvų plakatais, stalai padengti Varpo spalvomis - geltona/žalia. Italų virėjų parūpinta vakariene buvo skani ir gausi. Italų orkestras buvo skambus ir viliojantis šokti. Prie kavos buvo geras pasirinkimas puikių sportininkų iškeptų tortų. Loterijos fantai buvo tokie patrauklūs, kad buvo išparduotas rekordinis skaičius biletų. Tik trūko žmonių. Liko tušti stalai tų, kurie buvo užsisakę, bet neatvyko. Tačiau atvykę labai linksmi

„Atgimimo Dvasia pasiekia Melbourną“

Arti šimto Melbourno lietuvių spalio 29d. susipietė Lietuvių namų bendruomenės kambaryje paskelbtai literatūrinei popietei. Popietę surangė Danutės Baltutienės vedamas Krašto valdybos kultūrinis komitetas. Numatytoje programoje: naujausių knygų pristatymas, video filmas etnografinė tema ir viešnios iš Lietuvos, Gražinos Burokaitės pranešimas apie kultūrinę veiklą Lietuvoje.

Programą pravedė Jadvyga Mulevičienė, pirmiausiai paaikškindama žadamo filmo atsiradimo aplinkybes. Filmas padarytas netoli Kauno, prie Rumšiškių miestelio esančiame Lietuvos TSR liaudies buities muziejuje. Jame rodomas senovinis lietuvių liaudies gyvenimas. „Vakar ir visados“ pavadinimo video filmo originalas labai ilgas, tad šiai progai buvo paruošta tik sutrumpinta versija, išrenkant kai kuriuos įdomesnius momentus. Pagaliau teko išvysti tuos momentus. Matėme seniai pamirštus lietuviškus papročius, šokius, kaimo darbus. Filma savo aparatūra parodęs Pranas Bartaška jai užsibaigus padėkdamas viena savo kūrybos patriotinį eilėraščių.

Iš Lietuvos atsivežtų neseniai išleistų vertingų knygų rinkinį pristatė Jadvyga Mulevičienė, kiekvienos knygos turinį trumpai apibūdindama. Jos įdomus pristatymas labai viliojo tas knygas įsigyti. Tačiau ji apgailestavo, kad net Lietuvoje dėl jų populiarumo ir nedidelio tiražo buvo sunku jas gauti. Štai jų sąrašas: „Iš kur atėjome“, sudarė A. Nekrošienė; „Lietuva lemtingaisiais 1939—1940 metais, Juozas Urbšys; „Lietuvos istorija“, A. Šapoka, „Vytautas Didysis - II leidinys“ (oda irištis); „Be kaltės“, Valentinas Gustainis; „Amžino įšalo žemėje“, sudarė Aldona Zemaitytė, „Vincas Kudirka“ Julius Butėnas, „Poezijos pinatis“, Bernardas Brazdžionis. P. Mulevičienė baigė savo pristatymą perskaitydama kelis nuostabius Bernardo Brazdžioni eilėraščius: „Baimės kultas“, „Lemtis“, „De Profundis“, „Lietuva, protėvių žemė“.

Jauna viešnią iš Lietuvos, Gražiną Burokaitę, publika šiltai sutiko. Dar plojimui nesibaigus, viešnia pradėjo savo pranešimą - ne žodžiu, o daina - baladė apie Palangos Birutę. Visų šešiolikos posmų ji neišdainavo, o prisistatė, kaip atstovė Palangoje veikiančio jaunimo folklorinio ansamblio, kuris renka kaimo žmonių dainas ir pasakojimus ir koncertuoja. Dalyvauja ir šeimos su vaikais. Norima atgaivinti lietuvių liaudies palikimą ir jį vaikams perduoti.

Buvo malonu išgirsti, kad jaunimas šiuo metu taip užsidegęs „atgimimo“ dvasia, kad pradėjo daugiau vertinti tą liaudies palikimą, negu diskotekas ir kitokias pramogas, kaipanksčiau. Atgaivintos ir plačiai švenčiamos su senais papročiais Vėlinių, Kūčių, Kalėdų, margučių šventės. Atgaivinami ir praktikuojami primišti vestuvių papročiai. Visi stengiasi įsigyti autentiškus tautinius rūbus. Išgirdome, kad Lietuvoje su dideliu pakilimu ruošiamasi 1992 įvyksiančiai šokių ir dainų šventei. Ji būsianti skirtinga nuo ankstyvesniųjų. Bus nešiojami tik tautiniai rūbai ir dainuojamos tik visų mylimos liaudies dainos. Žmonės dainuos iš širdies. Nebus dainų apie Partiją, nebus dainuojama rusiškai, nebus pramoginių šokių. Svetimtaučių dainos bus dainuojamos jų originalia kalba.

Savo pranešimą p-lė Burokaitė užbaigė, kaip pradėjo, su daina. Visi klausytojai įsijungė į dainavimą ir galop sudarė didelį bendrą ratą tradiciniam šokiui. Viešnios atnešta „atgimimo“ dvasia užkrėtė visus. Taip išjudinti, linksmi besišnekučiuodami, klausytojai suėjo į gretimą menę kavutei su užkandžiais

Jieva Ariene

Lietuvos Tremtinių Šalpos Komitetas Melbourne

Nuoširdžiai dėkoja AL TS Komitetas visoms organizacijoms ir pavieniems asmenims už aukas į vargą patekusiems mūsų buvusiems Sibiro tremtiniams.

Lietuvos tremtiniams aukojo: Melbourne „Talka“ \$600. Melb. Soc. Moterų Draugija \$400. Melb. Kat. Moterų Draugija \$400. S.Kairys (Canberra) \$100. N.N. (Victoria) \$100. J.Jasulaitis \$50. Po \$20 aukojo O.Alekniene, J.Grigaitienė, A.Varkalienė. Po \$10 aukojo S.Eimutis, V.Eimutis, J.Paragienė. Po \$7 aukojo T.Puodžiūnienė, A.Vyšniauskienė.

Melbourno „Talka“ atidarė atskirą Lietuvos Tremtinių Šalpos Komiteto sąskaitą. Kam patogiau galite palikti savo aukas „Talkoje“

LTSK Melbourne organizuoja loteriją lapkričio mėn. 26 d. Loteriją sutiko paremti savo paveikslais mūsų dailininkas J.Banks. Taip pat S.Siuškus ir L.Petrusevičienė pažadėjo iškepti raguotinį. Ieškome dar daugiau loterijai fantų. Bilieto kaina bus 50 centų. Pelnas skiriamas buvusiems Sibiro tremtiniams.

Iki lapkričio mėn. 1 d. yra išsiųsta 51 maisto siuntinių.

ALTSK-tetas

Melbourno „Gintaro“ šokėjai maloniai kviečia į

VAKARONĖ

gruodžio 9d. šeštadienį, 6 v.v. Lietuvių namuose paremti šokėjus vykstančius į Vilniaus Dainų Šventę.

Programą atliks „Gintaro“ ir „Malūnelio“ grupės.

Įėjimas \$10.

Linksmu nuotaika, gardi vakariene.

šalus užsisakyti pas Narcizą Ramanauską 877 4570, Zigmą Jokūbaitį 840 1075

* VILNIUS * VILNIUS * VILNIUS *

Mes galime jums sutvarkyti kelionę geriausiom kainom bet kur į Lietuvą, USSR ir Lenkiją. Pilnas kelionės aptarnavimas, apimant lėktuvus, ekskursijas, pakvietimus ir vizas.

Į USSR lėktuvu ten ir atgal nuo \$1,590.

Zavus suderinimas į ar per USA ir Kanadą.

Dovanų siuntiniai į Lietuvą, USSR, Lenkiją.

Kainoraštis paprašius.

ODRA TRAVEL

CALL OUR OFFICE IN:

● **MELBOURNE** 311 LATROBE ST. TEL. (03) 670 9454
92 CHAPEL ST. (WINDSOR) TEL. (03) 521 1414

● **SYDNEY:** 647 GEORGE ST. TEL. (02) 211 5655

● **ADELAIDE:** 18 WAYMOUTH ST. TEL. (08) 231 4882

● **BRISBANE:** 144 ADELAIDE ST. TEL. (07) 229 9716

SPORTAS

Sporto šventė Lietuvoje

Jubiliejinės šventės metu Kaune įvyko ir sporto vadovų posėdis, kuriam pirmininkavo Lietuvos Sporto K-to pirmininkas Z.Motiekaitis. Be kitų sporto vadovų Australiją atstovavo ALFAS pirm. J.Jonavičius ir Amerikos SALFA - V.Grybauskas. Buvo svarstyta ir priimta:

Lietuvos sporto vadovybė priėmė ALFAS kvietimą dalyvauti Melbourne Jubiliejinėje 40-je Australijos Liet. sporto šventėje, kuri įvyks 1990 metų pabaigoje. Iš Lietuvos atvyks jaunių berniukų krepšinio komanda ir keli individualinių sporto šakų žaidėjai.

IV-sios Pas. Liet. Sporto Zaidynės įvyks 1991 m. liepos arba rugpjūčio mėn. ir tiksli data bus nustatyta po N.Metų. Zaidynės organizuos ir praves Lietuvos Tautinis Olimpinis K-tas. Zaidynių atidarymas įvyks Kaune ir uždarymas - Vilniuje. Varžybos vyks ir kituose miestuose, kaip: Šiauliuose, Panevėžyje ir Klaipėdoje. Šventėje bus pravesta gana didelis skaičius paskirų varžybų, taip pat vyks ir veteranų krepšinio turnyras. Dalyviai bus apgyvendinti ir maitinami bendrabučiuose ir į varžybas

vežiami autobusais. Kvietimų į Lietuvą ir vizų gavimo visi reikalai bus pranešti bent metus laiko anksčiau. 1990 metais, laike Lietuvoje būsimos Dainų Šventės, įvyks pasaulio sporto vadovų bendras posėdis ir jo metu galutinai bus visas išspręsta. Numatoma, kad į šias žaidynes Lietuvoje atvyks sportininkai iš: Amerikos, Kanados, Australijos, Latvijos, Lenkijos, V.Vokietijos, Anglijos, Brazilijos, Argentinos ir Urugvajaus. Tikimasi ir labai daug privačių ekskursantų, kurie visais kelionės reikalais ir vizomis turės rūpintis patys.

Susidomėjimas šia būsima Sporto Švente Lietuvoje ir pas mus Australijoje yra labai didelis. Paskiruose klubuose jaunimas ir net veteranai sportininkai kalba apie šią kelionę. Didžiausia bėda pas mus yra, kad tuo metu, kai Lietuvoje bus vasara ir vyks žaidynės, čia yra mokslo metų viduryje ir mūsų jaunimui teks vienokiu ar kitokiu būdu šį reikalą išspręsti. Taip pat reiks jau labai greitai pradėti kelionės piniginių vajų, nes išlaidos bus tikrai didelės ir jau pats laikas mūsų vadovybei tuo susirūpinti.

Antanas Laukaitis

Golfas Lietuvoje

Jubiliejinės šventės metu Lietuvoje viešėjo Sydnejaus „Kovo“ pirmininkas Don Atkinson su savo žmona Marija, kuri taip pat yra valdybos narė. Jie į Lietuvą nuvežė pilną golfo lazdu setą, dvi profesionalų golfo filmas ir žaidimo literatūros, viską Sydnejaus „Kovo“ vardu padovanodami naujai besikuriančiai Lietuvos golfo sąjungai, kurios vadovas ir organizatorius yra Algirdas Vitkauskas. Oficialus šių dovanų įteikimas vyko Lietuvos Olimpinių K-to būstinėje, dalyvaujant ir šio komiteto prezidentui A.Poviliūniui, bei kitiems sporto vadovams ir būsimiems golfo entuziastams. Viskas buvo filmuojama ir rodoma televizijoje, bei plačiai aprašyta spaudoje, įdedant ir Atkinsonų nuotraukas, iš kurių vienoje jis rodo kaip reikia mušti kamuoliuką.

Savo maloniame laiške man, golfo vadovas A.Vitkauskas rašo, kad šios visos dovanos golfo mėgėjams buvo kaip tikra „superšventė“. Mums Lietuvoje dabar yra labai svarbu pradėti mokintis pirmųjų golfo smūgių, kad pataikintume į sviedinuką. Golfo laukas jau yra gautas ir aikštė bus

šalia gražaus Trakų ežero. Neseniai į Vilnių buvo atvykę V.Vokietijos turizmo golfo firmos atstovai ir pats vadovas sudarė sutartį dėl aikštės statybos, bei viso didžiulio golfo centro statybos 1990-1995 metų laikotarpyje. Taip kad jei mūsų ekonominių ir politinių persitvarkymų laikotarpiu niekas nepasikeis, tai tikiu, kad 1991 metais aikštę jau įrengsime. Tai yra istorinis Lietuvos sporte žingsnis, už ką mes nuoširdžiai visiems prisidėjusiems dėkojame. A. L.

Šių Metų Sporto Šventė - Adelaidėje

Dėl esamo lėktuvų pilotų streiko, kada visi kelionės papiginimai lėktuvuose yra panaikinti, ALFAS valdyba, susitarus su Hobarto „Perkūno“ vadovybe, kurie turėjo šią šventę Hobarte rengti, Adelaidėi pasiūlius, šventę rengti pavedė Adelaidės „Vyčio“ klubui. Šventės metu bus renkama ir nauja ALFAS valdyba, kuriai teks ypatingai sunkus darbas, vadovauti Australijos sportininkų kelionei į Lietuvą ir atšvęsti mūsų Jubiliejinę 40-ją Sporto šventę, į kurią yra pakviesti Lietuvos ir S.Amerikos sportininkai. Antanas Laukaitis

Pabaltijo kraštų diplomatinės atstovybės Vašingtone

Plačiai skaitomas amerikiečių dienraštis „The Chicago Tribune“ atspausdino ilgą straipsnį apie Pabaltijo kraštų diplomatinės atstovybės Vašingtone. Straipsnyje paliečiamos ir bendrosios dabartinės Pabaltijo problemos. Daugiausiai rašoma apie Lietuvą. Nuo 1940-ųjų metų, kai Sovietų Sąjunga okupavo tris Pabaltijo valstybes, rašo amerikiečių dienraštis, Pabaltijo atstovybės buvo tapusios tartum diplomatinė anomalija. Nors amerikiečių pilnai pripažintos, jos atstovavo nebeegzistuojančiom vyriausybėm, mažai teturėjo tiesioginių ryšių su savo kraštais. Dabar padėtis yra žymiai pasikeitusi. Tai patvirtino ir Lietuvos atstovas Stasys Lozoraitis junioras. Ryšiai su Lietuva dabar beveik pastovūs, pažymėjo jis, atkreipdamas dėmesį, kad ir

amerikiečiai dabar įvairiais reikalais dažnai kreipiasi į Lietuvos atstovybę. Amerikiečių dienraštis rašo, kad neseniai net Lietuvos televizija perdavė pasikalbėjimą su diplomatinio atstovu Vašingtone. Lietuvos televizijos korespondentas manęs paklausė, kalbėjo Lozoraitis amerikiečių dienraščiui, kokią Lietuvą norėčiau matyti. Aš atsakiau, pažymėjo atstovas, kad norėčiau matyti tikrai nepriklausomą, demokratinę Lietuvos valstybę, kurioje visos partijos galėtų išsakyti savo nuomonę. Lietuvos televizija šiuos žodžius ištiesai perdavė. Lietuvos atstovas Vašingtone mano, rašo amerikiečių dienraštis, kad yra prasidėjusi lėta evoliucija naujos politinės sistemos linkme, sistemos, kurioje Pabaltijo valstybės palaipsniškai galėtų tapti ekonominiu modeliu Sovietų Sąjungai ir drauge tartum tiltu tarp Rytų ir Vakarų.

Pabaltijo kraštų diplomatai, rašo dienraštis, vieningai pastebėjo, kad pabaltiečiai yra ramūs ir taikingi žmonės. Pakanka prisiminti, kad nuo to laiko, kai pabaltiečiai pradėjo atvirai reikalauti nepriklausomybės, jie nepasidavė jokioms provokacijoms. Jie trokšta žengti į priekį taikingai, imdamiesi visų būtinų atsargumo priemonių. Amerikiečių dienraštis straipsnyje apžvelgia laisvėjimo apraiškos Pabaltijo kraštuose, kurios teigiamai atsiliepia ir į Bažnyčios gyvenimą. Tačiau daug ko dar reikia atsiekti. Pabaltiečiai, rašo dienraštis, nuosekliai ir ištvermingai siekia savo tikslų. LRTV

Sporto Šventė Adelaidėje

„Varpo“ klubo valdyba praneša kad dėl įvykusio Australijos pilotų streiko, buvo neįmanoma reikiama laiku gauti vietų lėktuvuose skrydžiui į Hobartą, todėl sporto šventė perkeliama į Adelaidę. Ji įvyks š.m. nuo 27-tos iki 31-mos gruodžio.

Sporto klubas „Varpas“ nori kuo greičiau sužinoti vykstančių sportininkų skaičių ir kokiose sporto šakose jie dalyvaus. Si informacija reikalinga iki š.m. 12-tos lapkričio.

Prašome skambinti D. Sadauskui - 557-5161, P. Mickui - 458-1480 ir P. Arui - 850-7296.

„Varpo“ valdyba

A.Svaldenis į Lietuvą

Mūsų žymusis krepšininkas, kuris praeitais metais žaidė už „Sydney Kings“ profesionalų komandą, užėmusią Australijos krepšinio profesionalų lygos pirmenybę 4-tą vietą, lapkričio mėn. skrenda į Lietuvą, kur tikisi pradėti žaisti su garsiaja Kauno „Zalgirio“ komanda. Jis jau gavo pakvietimą iš Lietuvos ir visas kitas sąlygas susitars vietoje. Australijoje Audriui yra gana sunku iškilti į pirmuosius krepšinio žaidėjus, nors Australijos jaunių komandoje jis ir buvo pirmas. dirbant čia du darbus, nėra galimybių ir tinkamoms treniruotėms, kai Lietuvoje jis žais tik krepšinį ir bus geros „Zalgirio“ trenerių rankose. Po kurio laiko jis tikisi žaisti ir kitose Europos komandose.

Antanas Laukaitis

HOBARTAS

Hobarto Apylinkės Lietuvių Bendruomenės Valdyba ruošia kariuomenės šventės minėjimą, lapkričio mėn. 26d. 6 v. vakare, ponų Sikšnių patalpoj, 43 Eaton Av, Moonah West.

Visi lietuviai prašomi apsilankyti.

Po minėjimo programos valdyba pavaišins apsilankiusius lengvais užkandžiais, kava, arbata, o norinčius ir stiklu vyno, pageidaujantiems kitų gėrimų, bus galima nusipirkti vietoje arba atsineškite savo.

Pas Hildegard ir Bonifacą Sikšnius, šešias savaites viešėjo dvi Bonifaco dukterėčios iš Lietuvos, Štasė ir Birutė.

Šeštadienį (28.10.89), Bonifacas ir Hildegard sukėlė šaunias išleistuves į kurias buvo pakviesti beveik visi lietuviai bendruomenei daugiau pasidarbavę nariai ir šiuometinė valdyba.

Pirmadienį, kaip dvi kregždutės, jos išskrido atgal į Lietuvą, kur, nors ir trap įvairių vargų ir trūkumų vistiek yra geriausia, ypatingai šiais laikais, kada ateitis švečia šviesiausiomis spalvomis. O dėl vargų jos pasakė: - Vardan tos Lietuvos mes galime viską pakelti. O vargų jos jau yra pakėlusios daugiau kaip savo dalį, abi gimusios Sibire ir ten praleido savo vaikystę. S. Augustinavičius

TIKROS KATALIKŲ LAIDOTUVĖS

Mes tikime, kad mūsų uždavinys yra ne tik laidotuvės sutvarkyti profesionaliai ir ramiai, bet taip pat suprasti ir pagerbti suinteresuotų žmonių jausmus ir užtikrinti, kad laidotuvių sutvarkymas yra prasmingas ir tinkamas.

TOBIN BROTHERS FUNERAL DIRECTORS

Doncaster: 816 Doncaster Road.....	848 3666
East Burwood: 294 Burwood Highway....	232 9999
Frankston: 232 Cranbourne Road.....	789 6766
Glenroy: 111 Wheatsheaf Road.....	306 2044
Malvern: 1382 High Street.....	509 4811
Noble Park: 505 Princes Highway.....	546 7644
North Melbourne: 189 Boundary Road.....	329 6144
Ringwood: 331 Maroondah Highway.....	870 8011

KO-OPERATINĖ KREDITO D-JA

„TALKA“ veikia visų naudai..

ADELAIDE MELBOURNE SYDNEY